

BOLALARNING ESHITISH KO'NIKMASINI BOSQICHMA-BOSQICH RIVOJLANTIRISH UCHUN MASHQLAR TIZIMI

Yusupova Mashxura Xusniddin qizi

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston
Milliy Universitet Xorijiy filologiya fakulteti
Fransuz filologiyasi kafedrasida 4-kurs talabasi.

Ilmiy rahbar: **D.I.Djafarova**

O'zMU Fransuz filologiyasi kafedrasida mudiri, dots.

Annotatsiya: Bolalarda chet tilini o'rganishda eshitish qobiliyatini rivojlantirish ularning kelajagi uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan jarayon. Ushbu jarayon har bir bolada har xil bosqichda o'tadi. Bu esa ularning psixologiyasi va ta'lim muassasidagi olayotgan ta'limga bog'liqdir. Ushbu maqolada o'quvchilarning eshitish qobiliyatini rivojlantirishning afzalliklari va usullari haqida batafsil bayon qildik.

Kalit so'zlar: Eshitish qobiliyati, o'quvchilar psixologiyasi, kompyuter texnologiyasi, interaktiv metodlar.

Аннотация: Развитие слуховых навыков у детей, изучающих иностранный язык, представляет собой процесс, имеющий огромное значение для их будущего. Этот процесс протекает на разных этапах у каждого ребенка, зависит от его психологии и образования, которое он получает в образовательном учреждении. В этой статье мы подробно описали преимущества и методы развития слуховых способностей учащихся.

Ключевые слова: Слух, психология студентов, компьютерные технологии, интерактивные методы.

Annotation: Development of auditory skills in children learning a foreign language is a process of great importance for their future. This process takes place at different stages in each child. It depends on their psychology and the education they receive in the educational institution. In this article, we have described in detail the advantages and methods of developing the hearing ability of students.

Keywords: Hearing ability, student psychology, computer technology, interactive methods.

Hozirgi vaqtda kompyuter texnologiyalari ta'lim va tarbiya jarayonida faol qo'llanila boshlandi. Bolaning yoshiga va foydalaniladigan dasturlarga qarab, kompyuter o'yinda raqib rolini o'ynashi, ertakchi, o'qituvchi yoki tekshiruvchi bo'lishi mumkin. Bolalarning turli xil aqliy funksiyalarini rivojlantirishga qaratilgan turli xil kompyuter vositalari mavjud, masalan, vizual va eshitish idroki, diqqat, xotira, og'zaki va mantiqiy fikrlash va boshqalar. Kompyuter ta'lim sohasida qo'llanila boshlangandan beri "yangi axborot texnologiyalari" (NIT) atamasi paydo bo'ldi. Telekommunikatsiya vositalaridan foydalanilgandan keyin "axborot-kommunikatsiya texnologiyalari" atamasi - AKT paydo bo'ldi. Ta'limda axborot madaniyatini shakllantirish, avvalo, AKT yordamida va vositalar orqali sodir bo'ladi. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, yangi

axborot texnologiyalarisiz hech narsani tasavvur qilishning iloji yo'q. Eshitish qobiliyatini rivojlantirish darslarida informatsion-kompyuter texnologiyalaridan foydalanish bolalarga dunyoning axborot oqimlariga yo'naltirilgan bo'lishiga yordam beradi. Zamonaviy texnik vositalar yordamida ma'lumot almashish qobiliyatini rivojlantiradi. Ta'lim berishning ijobiy motivatsiyasini oshiradi, o'quvchilarning bilim faolligini faollashtiradi. Ko'rinib turibdiki zamonaviy texnologiyalar rivojlangan paytda chet tillarini o'rganish biroz qiyinlik qilyabdi bunga misol qilib turli xil telefonlarni yoki planshet, noutbuklarni hattoki hozirda paytda juda tezlikda rivojlanib ketayotsa sun'iy intellektni misol tariqasida aytish mumkin shunday ajoyib narsalar ixtiro qilinyotgan bir pallada til o'rganish qiyinroq tuyilishi talabalar uchun tabiiy holdir. lekin hozirgi kunda tilni o'rganish uchun zamonaviy texnologiyalar bilan hamohang rivojlantirish metodlari o'ylab topilgan. Bular o'quvchilarni qiziqtirgan holda tilni oson qulay vaqtda tez o'rganish imkonini beradi bu esa yaxshi natija.

Chet tillarini o'rganishning eng samarali usullari: 1 O'quvchilarni qaysi til bo'lishidan qat'iy nazar shu tilga qiziqтира bilish kerak. Avvalo, shu tilga oid video qo'yib berish kerak shu tariqa fanga qiziqтира boshlash kerak. 2 dars davomida qisqa o'n minutlik tanaffus berib ozroq o'quvchilar miyyalarini sovutish kerak keyin yana dars davom etadi. 3 Birinchi navbatda eshitish qobiliyatini rivojlantirish natijasini yaxshiroq qilish uchun faqat qisqa audiolar bilan emas, balki Youtubeda platformasi orqali qisqa metrajli video yoki qo'shiq eshitish kerak shunda o'quvchi zerikmaydi ham tez o'rganadi.

Yangi mavzuni tushuntirish va mustahkamlash uchun multimedia vositalaridan foydalanish, ayniqsa o'yin uslubida, bolalarning beixtiyor e'tiborini tortadi, ixtiyoriy e'tiborni rivojlantirishga yordam beradi. Men o'z ishimda, eshitish qobiliyatini rivojlantirish darslarida multimedia vositalaridan faol foydalanaman. Kompyuter taqdimotlaridan foydalanilganda, idrok tezroq rivojlanadi, bilish faoliyatidagi psixofizik jarayonlar - xotira, diqqat, idrok, tasavvur shakllanadi. Taqdimotlarim rangli animatsion slaydlardan tashkil topgan, bu mening darslarimda katta yordamchilar bo'ladi. Har bir pedagogning kasbiy mahoratiga ta'sir etuvchi muhim omillardan biri bu o'z-o'zini tarbiyalashdir. Yangi texnika, usul va texnologiyalarni izlash dolzarbdir. Shuni hisobga olgan holda AKTni ishda va dars jarayonlarida qo'llash: 1 PowerPoint dasturida bolalar bilan ta'lim faoliyati samaradorligini oshirish uchun taqdimotlar yaratish; 2 PowerPoint dasturida yaratilgan taqdimotlardan foydalanish. Bola uchun qiziqarli bo'lgan material yaxshi singdirilishi hech kimga sir emas. Multimedia taqdimotlari sizga o'quv va taraqqiyot materiallarini jonli qo'llab-quvvatlovchi tasvirlar tizimi sifatida taqdim etishga imkon beradi. Bunday holda, turli xil idrok-tafakkur operatsiyalari ishtirok etadi, bu esa ma'lumotni nafaqat haqiqiy, balki assotsiativ shaklda ham bolalar xotirasida saqlashga imkon beradi. Bolalarni o'qitish jarayonida kompyuterlashtirilgan slayd-prezentatsiyalardan foydalanish quyidagi afzalliklarga ega.

Zamonaviy texnologiyalar: Slayd-prezentatsiyalardan foydalanish afzalliklari: 1. Ma'lumotlarni polisensor idrok etish; 2. Multimedia proyektori va proyeksion ekran yordamida ko'paytirilgan shaklda turli xil narsalarni namoyish etish qobiliyati; 3. Audio, video va animatsion effektlarni bitta taqdimotga birlashtirish bolalarning o'quv adabiyotlaridan olgan ma'lumotlarining o'rnini qoplashga yordam beradi; 4. Sensor sezgi tizimi tomonidan idrok etish uchun qulayroq bo'lgan narsalarni namoyish etish imkoniyati; 5. Vizual funksiyalarni faollashtirish: bolaning ko'rish qobiliyati; 6. Kompyuter taqdimoti slaydlari - filmlar o'quvchilar bilan mashg'ulotlar uchun tarqatma material sifatida printerda katta bosma nashrdagi ma'lumotni namoyish qilish uchun qulay hisoblanadi. Kompyuterni o'qitish dasturlari asosida olib boriladigan multimediyada darslari

turli shakllarda (video, animatsiya, slaydlar, musiqa) taqdim etilgan audiovizual ma'lumotlarni birlashtirishga imkon beradi, hodisalar va predmetlarni namoyish etish imkoniyati tufayli bolalarning dinamikasi, beixtiyor e'tiborini kuchaytiradi. Pedagoglarda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish malakasiga ega bo'lish elektron ommaviy axborot vositalari va internetda mavjud bo'lgan ma'lumotlar tufayli mavzu mazmuni hamda uslubiy masalalar bo'yicha ma'lumot oqimini ko'paytirishga imkon beradi. Bolalar bilan mazmunli, ijodiy, hayajonli va qiziqarli darslarning usullaridan biri bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalangan holda bilim va rivojlantiruvchi tadbirlar, interaktiv sayohat va o'yinlarni o'tkazishdir. Kompyuterda keng imkoniyatlar mavjud, chunki dars jarayonlarida kompyuter texnologiyalaridan ham frontal mashg'ulotlarda, ham individual mashg'ulotlarda foydalanish mumkin. Masalan, mavzularni o'tishda turli xil ta'limiy va rivojlantiruvchi kompyuter o'yinlaridan foydalanish. Ulardan foydalanish bolalarda sensomotor funksiyalarni rivojlanishiga yordam beradi, bolalarni o'qitish samaradorligini oshiradi, intellektual va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantiradi. Multimedia prezentatsiyalaridan rangliligi va soddaligi bilan samarali bo'lib, eshitishda kamchiligi bo'lgan bolalar - cheksiz qobiliyatli bolalarni rivojlantirish va tarbiyalashda katta ahamiyatga ega: o'quvchining shaxsiyati shakllanadi va rivojlanadi. Biz bilamizki, o'qituvchi ishining ajralmas qismi bu ota-onalar bilan ishlashdir. AKTdan foydalanish, mening fikrimcha, ota-onalar yig'ilishlarini tayyorlash va o'tkazish vaqtini sezilarli darajada qisqartiradi, pedagogning ota-onalar bilan oson muloqot qilishini tashkil etishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ta'limdagi axborot texnologiyalari: ilmiy-amaliy konferentsiya materiallari / komp. T. P. Lunina, L. N. Gorbunova. Saransk: MRIO, 2004, 177s
2. Kurevleva, N.V. Maxsus ta'limda ixtisoslashtirilgan kompyuter texnologiyalarini qo'llash [elektron resurs]. Kirish rejimi: <http://www.vashpsixolog.ru>
3. Yunusov, M. (2020). The importance of modern technical devices in the development of hearing. Архив Научных Публикаций JSPI, 1(71). извлечено от https://science.iedu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/6366
4. Djafarova, Dildora, Yaxshiboyeva Nodira, and Abdullayeva Zulfiya. "Socio-Cultural Memory and Its Reflection In French Phraseology." *Journal of Positive School Psychology* (2022): 2883-2889.
5. Yaxshiboyeva, Nodira. "Reconstruction of coloristic expressions in erkin azam's" noise" and" pakana's love"." Конференции. 2021.
6. Ilhomovna, Djafarova Dildora, and Bobokalonov Odilshoh Ostonovich. "Interaction of Language Games in the Articulation of "Historical Memory" Within French and Uzbek Phraseology." *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769) 2.1 (2024): 348-354.
7. Ilhomovna, Djafarova Dildora, Bobokalonov Odilshoh Ostonovich, and J. A. Yakubov. "Archaic Phraseological Units as Windows into "Historical Memory" in French and Uzbek Linguistic Traditions." *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157) 2.1 (2024): 163-169.
8. Ilhomovna, Djafarova Dildora, Bobokalonov Odilshoh Ostonovich, and Yaxshiboyeva Nodira Ergashovna. "Contemporary Usage of Archaic Phraseological Units Expressing "Historical Memory" In Uzbek and French Languages." *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769) 2.2 (2024): 371-377.

9. Иломовна, Джафарова Дилдора. "Phraseological Units Expressing" Memory"/" Mémoire" in Linguistics and their Analysis through Texts." Best Journal of Innovation in Science, Research and Development 2.11 (2023): 490-492.
10. Яхшибоева, Нодира. "Таржима жараёнида маданиятлараро мулоқотнинг социолингвистик хусусиятлари." Академические исследования в современной науке 2.17 (2023): 165-169.
11. Иногамова, Ф. М., and Н. Э. Яхшибоева. "Фразеологик маънонинг конвенциаллиги." Academic research in educational sciences 3.5 (2022): 1176-1182.
12. Яхшибоева, Н. (2023). Туристический дискурс как один из особых видов институционального дискурса. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3(6), 879-884.
13. Яхшибоева, Нодира. "The role of tourism terminology in french." O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2023,[1/4] (2023).